

VILJE TIL FORANDRING

DSF's ligebehandlingsudvalg har besøgt branchens skoler til en snak om mangfoldighed og inklusion. Erfaringerne er nu samlet i en rapport til inspiration.

STEMMERNE I HOVEDET

Den amerikanske instruktør Mark Travis er internationalt kendt for sin særlige metode, hvor han taler direkte til karakteren i stedet for til skuespilleren.

NYT FILMFORLIG

Ny bred aftale om dansk film frem til 2014 fastholder den nuværende filmstøtte og flytter penge fra tv-stationerne til filminstituttet.

NOVEMBER 2010 #09

MAGASINET

SCENELIV

SANG • DANS • TEATER • FILM / UDGIVET AF DANSK SKUESPILLERFORBUND

SYLTEKRUKKE ELLER EJ?

NYE UNDERSØGELSER AF TEATER-FORSLAG

OP PÅ KANTEN AF GRYDEN

MANSDOTTER OM VEJEN TIL ODENSE TEATER

SCENELIV udgives af Dansk Skuespillerforbund og udkommer 10 gange årligt.
Oplag: 2.700 eks. - Abonnement: 425 kr. p.a.

MAGASINET SCENELIV

Dansk Skuespillerforbund,
Sankt Knuds Vej 26,
1903 Frederiksberg C.
Telefon: 33 24 22 00
Fax: 33 24 81 59, man.-fre. 9-12 og 13-15.
dsf@skuespillerforbundet.dk
www.skuespillerforbundet.dk

Artikler, læserbreve o.lign. sendes til:
pmm@skuespillerforbundet.dk
Redaktion: Pia Møller Munksgaard,
Katja Holm (ansv.).

Tryk: KLF Grafisk Hus.
Design: bilgrav-bilgrav.

ANNONCEPRISER & FORMATER (b x h)

Helside annonce	(170 x 270)	kr. 9.000
2/3 side annonce	(170 x 192)	kr. 6.000
½ side annonce	(170 x 133)	kr. 5.000
Top-annonce	(170 x 60)	kr. 2.000
VISITKORT-annonce	(112 x 30)	kr. 600
(max. 400 anslag incl. mellemrum)		
Medlemsannoncer	(112 x 30)	kr. 300
(max. 400 anslag incl. mellemrum)		

Annoncemateriale skal afleveres reproklart, digitalt på CD eller mail i pdf-format.
Alle priser tillægges moms og evt. farvetillæg.

Særlige annonceønsker:
Kontakt Tine Fangel - tlf. 33 24 22 00

DSF'S BESTYRELSE 2010/11

Katja Holm (formand), Laura Bro, Kristine M. Brendstrup, Julie Carlsen, Peder Dahlgaard, Mette Frank, Rasmus Hammerich, Ole Jacobsen, Henrik Jandorf, Laura Kold, Johannes Mannov, Mette Marckmann, Hassan Preisler, Jacob Stage og Pernille Sørensen. Suppleanter: Flemming Bang og Thomas Magnussen.

DSF'S SEKRETARIAT

Formand: Katja Holm
Sekretariatschef: Anders Friis Brorholt
Kommunikationschef: Pia Møller Munksgaard
Seniorkonsulent: Mikael Waldorff
Regnskabsfører og Filmex: Heidi Holm Madsen
Bogholder: Lis Jespersen
Chefurister: Maj Hagstrøm og Nanna Klingsholm
Juridiske konsulenter: Magnus Homann Poulsen og Berit Lassen
Socialkonsulent: Nanna Møller
IT- manager og Filmex: Sengül Kaya-Mortensen
Kursus- og Legatsekretær: Karin Iwersen
Sekretær for formand og direktør: Tine Fangel
Webmaster og Filmex: Jette Rydder
Håndbog og Filmex: Kristine Staffeldt
Omstilling/Sekretær: Hanne Arlund

PICS: "Kvinde Kend din krop" på Teater Mungo Park/Allerød med bla. Maria Rich og Kasper Leisner. Foto: Maria Fonfara

NOV 10:

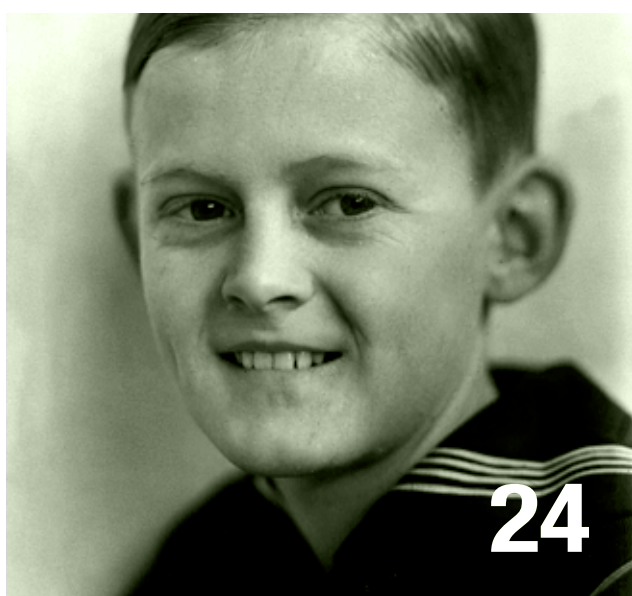

Foto: Jonfru Ane Teatret.

NYE TEATER-UNDERSØGELSER

5

En række af Folketingets partier har aftalt at undersøge nogle af de initiativer, som foreslås i Teaterudvalgets rapport, nærmere. Det gælder bl.a. billettilskudsordningen.

DET HANDLER OM VILJE...

6

Der er masser af tanker om mangfoldighed og inklusion på scenekunst-skolerne, men meget få har taget konkrete initiativer. Det viser en række interviews med uddannelsesledere, som DSF's ligebehandlingsudvalg har foretaget.

STEMMERNE I DIT HOVED

8

Nogle synes, at den amerikanske instruktør Mark Travis metode minder om terapi. Nej, siger han selv, det er det stik modsatte.

VI GØR HINANDEN FATTIGERE

10

Vi ser alt for få af branchens modne skuespillere på tv og film, og det skyldes bl.a., at casterne som regel inviterer de samme. Det siger Rie Hedegaard, der i løbet af dette år kører kursusforløb om casting for DSF-medlemmer over 40.

BREDT FILM-FORLIG

15

Alle partier i Folketinget står bag en aftale om støtte på ca. to mia. kr. til dansk film over de næste fire år. Filminstituttet genvinder noget af den magt, de mistede til tv-stationerne ved den seneste aftale.

VEJEN TIL CHEFSTOLEN

16

Arbejdsløshed fik Michael Mansdotter til at tænke i teaterchef-baner for mange år siden. Nu har ledelsesvejen ført ham til Odense Teater.

LØNREGISTER I BRUG

21

Fra nytår vil FTF-A formentlig automatisk modtage oplysninger om din indtægt fra E-indkomstregistret. Læs om fordelene og hvad, du skal være opmærksom på.

BIOGRAFI OM OVE SPROGØE

22

En lang række nulevende skuespillere fortæller i en ny biografi om deres oplevelser med en Danmarks flittigste skuespillere, Ove Sprogø. Sceneliv bringer et uddrag.

PICS: "King Lear" på Båd Teatret. Visionært dukketeater for voksne. Foto: Charlotte Hammer

SYLTEKRUKKE ELLER EJ?

EN RÆKKE PARTIER I FOLKETINGET HAR INDGÅET EN BRED POLITISK AFTALE, OM AT LAVE YDERLIGERE UNDERSØGELSER AF DE INITIATIVER, DER ER FORESLÅET I TEATERUDVALGETS RAPPORT.

Af Pia Møller Munksgaard, pmm@skuespillerforbundet.dk

■ Først blev der nedsat et teaterudvalg. Så skulle de komme med en rapport. Så blev den forsinket – og forsinket igen. Inden sommerferien var høringsrunden overstået, men her i efteråret er en ny teaterlov stadig ikke lige om hjørnet. En række partier i folketingsrådet har aftalt, at der skal laves yderligere undersøgelser af nogle af de forslag, teaterudvalget er kommet med.

Det er regeringen, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, SF, De Radikale, Liberal Alliance og Kristendemokraterne, der på den måde ønsker at skabe et bedre beslutningsgrundlag for en eventuel reform af teaterloven.

"Det er vigtigt at sikre det bedst mulige grundlag for den endelige beslutning om en eventuel lovrevision. Derfor er vi enige om at undersøge nogle af de områder, som rapporten ikke giver tilstrækkeligt overblik over, og som også en række af høringssvarene ønsker dybere analyser af," siger kulturminister Per Stig Møller om beslutningen.

UENIGHED I BRANCHEN

Troels Christensen, der er kulturordfører for Venstre, siger, at uenigheden i teaterbranchen også har haft betydning.

"I en situation, hvor høringssvarene stritter så meget til hver sin side, som tilfældet er her, så er vi ekstra påpasselige med at træffe beslutninger. Det havde været noget andet, hvis hele teatermiljøet havde været enig om, hvad man skulle gøre."

Socialdemokraternes Mogens Jensen siger, at der er en række initiativer, som skal belyses og dokumenteres nærmere, inden der kan tages politisk stilling til dem.

"Det har været vores udgangspunkt for at gå med i aftalen. Vi har jo selv peget på en række ting fra rapporten, som vi gerne vil gennemføre, men det kræver jo alt sammen finansiering," siger han.

Hvordan undersøgelserne præcis kommer til at foregå er ingen af de to ordførere klar over endnu. Katja Holm, formand for Dansk Skuespillerforbund, er som udgangspunkt glad for, at der er blevet lyttet til bekymringerne fra bl.a. DSF.

"Det virker som om, politikerne har hørt efter, når vi har sagt, at forslagene er for ugenemtænkte, og at der mangler bud på finansieringen. Nu håber jeg bare, at de mennesker, der har fingrene nede i teatrets dagligdag, bliver involveret i arbejdet," siger hun.

Partierne har besluttet, at kulturministeren i forbindelse med de kommende resultataftaler med de større teatre og flerårs-aftale med Det Kgl. Teater skal indlede en dialog med teatrene om følgende emner: Internationalt samarbejde og coproduktioner, samarbejde med projektteatre uden scene og tiltrækning af nye publikumsgrupper.

Både socialdemokraternes Mogens Jensen og Venstres Troels Christensen afviser, at de yderligere undersøgelser af teaterbranchens forslag er en syltekrug.

Desuden indledes der nye undersøgelser af områderne: billetkøbsordningen, internationalisering, turnéteatret i Danmark og Københavns Teater.

DET RIGTIGE TIDSPUNKT

Et af de helt centrale forslag i teaterbranchens rapport er at give mere magt til Scenekunststudvalget. Men dette forslag er ikke et selvstændigt punkt til nærmere undersøgelse.

Troels Christensen siger:

"Billetstøtteordningen foreslås jo nedlagt og 65 mio. kroner lagt over i Scenekunststudvalget. Billettilskudsordningen skal vi undersøge, og i den forbindelse vil der også blive kigget på, om manøvreren betyder, at der bliver for meget magt til fem mennesker over dansk teater. Jeg kan godt lide tanken om en større smidighed, men vi skal finde den rigtige model."

Mogens Jensen peger på, at en styrkelse af Scenekunststudvalget skal finansieres.

"Og vi vil ikke være med til at hente pengene ude på teatrene – altså ved at nedlægge billettilskudsordningen."

Både Troels Christensen og Mogens Jensen afviser, at der med aftalen er tale om en syltekrug.

"Det er bestemt ikke en syltekrug. Det handler om at få mere nuanceret indsigt, før vi reviderer teaterloven. Og der er en enighed om, at den skal revideres," siger Troels Christensen.

Mogens Jensen siger:

"Nu skal jeg jo ikke fortolke på ministerens motiver for undersøgelserne, men for os har det været fint at få gravet os grundigt ned i tingene, så alt er belyst. Derudover er det måske heller ikke det mest givtige tidspunkt at gennemføre den helt store teaterrevision lige inden et folketingsvalg. Meget kan jo se anderledes ud efter et valg, og måske er både de politiske vinde og mulighederne for finansiering helt anderledes." ■

DET HANDLER OM VILJE...

DER ER MASSER AF TANKER OM MANGFOLDIGHED PÅ DE KUNSTNERISKE UDDANNELSER, MEN FORBAVSENDE FÅ HAR TAGET KONKRETE INITIATIVER. SÅDAN LYDER DET FRA DSF'S LIGEBEHANDLINGSUDVALG, DER HAR TAGET ET INKLUSIONS-TJEK PÅ SKOLERNE.

Af Pia Møller Munksgaard, pmm@skuespillerforbundet.dk

■ Hvordan får vi teatre, film og tv til i højere grad end i dag at afspejle den mangfoldighed af mennesketyper, der findes i gadebilledet lige uden for døren? Og hvad gør branchens uddannelser for at skubbe til udviklingen?

Det er nogle af de spørgsmål, Dansk Skuespillerforbunds ligebehandlingsudvalg satte sig for at undersøge, da de for godt et år siden indledte en række interviews med lederne af branchens uddannelser om holdninger og initiativer i forhold til mangfoldighed og inklusion.

"Vi havde den teori, at der var brug for større videndeling blandt skolerne, og det viste sig at være helt rigtigt. Næsten alle har tænkt tanker om, at det er vigtigt med større mangfoldighed i branchen, og der er også gode ideer. Men forbausende få har afprøvet konkrete initiativer. Det overraskede os virkelig, for vi havde nok regnet med, at lige netop på skolerne ville man have været mere kreative end i branchen generelt i forhold til at prøve nye ting."

"Men jeg tror, at alle er lidt rådvilde og ikke helt ved, hvordan man skal gribe det an. Af frygt for at komme til at gøre noget forkert, gør man så ingenting. Og så er der selvfølgelig også som altid problemet med manglende ressourcer," siger operasanger Johannes Mannov, der er formand for Ligebehandlingsudvalget og som meget passende har sat Sceneliv stævne på cafeen Tehran på Nørrebro i København.

DSF håber, at dialogmøderne og den samlede rapport, der er kommet ud af det, kan medvirke til en generel større videndeling blandt skolerne omkring mangfoldighed og initiativer. Alle uddannelseslederne har taget godt imod initiativet fra DSF og sagt ja til at offentliggøre interviewene i rapporten "Mangfoldighed på den danske scene – kunsts skolerne".

"Det er meget glædeligt, at de har åbnet dørene for os og er gået ind i en dialog. Det er tankevækkende, at stort set alle erkender, at vi har et problem. Der er ikke nok unge med fx anden etnisk baggrund, der søger ind på skolerne, og når de søger, kommer de måske ikke ind. Der var en generel erkendelse af, at man ubevidst kommer til at diskriminere på grund af vaner og tankegang. Det er jo en indsigt, som er nødvendig for at kunne komme videre," siger Johannes Mannov.

Han nævner, at man fx på Filmskolen har fået en mere ligelig fordeling mellem kønnene ved at skifte fokus ved optagelsen og fokusere mere på potentiale end på en bestemt fortælle teknik.

DSF har igennem en årrække arbejdet aktivt for ligebehandling i kunst- og kulturlivet, dels for at sikre lige behandling og muligheder for forbundets medlemmer, men også fordi kulturlivet har en afsmittende effekt på resten af samfundet.

"Og så tror vi på, at større mangfoldighed giver øget omsætning. Hvis minoriteter i højere grad end i dag ser sig selv spejlet på scenen og på filmværkstedet, så køber de flere billetter, end hvis de aldrig kan genkende sig selv. Og vi mener ikke, at der skal særlige historier til – for historier om mennesker er i deres kerne de samme, uanset hvor du kommer fra, og hvordan du ser ud. Men historierne skal formidles af en gruppe mennesker, der i højere grad afspejler virkelighedens verden."

DSF's ligebehandlingsudvalg vil fortsætte dialogen med skolerne fremover, og det er planen at lave en tilsvarende undersøgelse af holdninger og praksis blandt de professionelle arbejdsgivere i branchen.

Johannes Mannov tror på, at dialog og udveksling af erfaringer er vejen frem i forhold til at ændre på tingene. Men der skal også konkrete tiltag i søen, og de skal nok komme fra skolerne, vurderer han.

"De har mange gode bud på, hvad man kunne gøre, og flere sagde med stål i stemmen, at de gerne ville gøre noget anderledes. Hvis de virkelig vil, så kan de gøre det meget bedre på det her område, men det kræver at de gør op med nogle af de gamle vaner, kriterier og tankemønstre." ■

"I dag forsøger vi at sortere positivt i forhold til hudfarve og anden etnisk baggrund. Når vi når frem til at skul-le vælge de sidste otte optagede, så er der nogle i udvalget, der vægter etniciteten meget højt. Alligevel ender det med, at der ikke kommer mange ind, og jeg ved ikke hvorfor."

Jens August Wille, rektor, Skuespillerskolen ved Odense Teater

"Af frygt for at komme til at gøre noget forkert, gør man ingenting, og så er der selvfølgelig også som altid problemet med manglende ressourcer," siger Johannes Mannov, der er formand for DSF's ligebehandlingsudvalg.

LIGEBEHANDLING

Dansk Skuespillerforbund arbejder løbende for at sikre større ligebehandling i branchen, så alle medlemmer sikres lige muligheder, uanset køn, alder, hudfarve, handicap osv.

Arbejdet foregår primært i DSF's Ligebehandlingsudvalg, som også har stået for undersøgelsen af kunstscolernes holdninger og initiativer på området.

DE BLEV INTERVIEWET

- Den Danske Filmskole
- Statens Teaterskole
- Skuespillerskolen ved Aarhus Teater
- Dramatikeruddannelsen ved Aarhus Teater
- Skuespillerskolen ved Odense Teater
- Det Danske Musicalakademi
- Operaakademiet

DE TALTE MED SKOLERNE

- Skuespiller Sandra Yi Sencindiver
- Skuespiller Jacob Faurby
- Skuespiller Hassan Preisler
- Operasanger Johannes Mannov

Rapporten "Mangfoldighed på den danske scene – kunstscolerne" findes på www.skuespillerforbundet.dk under Faglig Service og Rapporter og Pjecer. Her ligger også en kort udgave med centrale citater fra interviewene.

JEG ER ALLE STEMMEERNE I DIT HOVED

DEN AMERIKANSKE INSTRUKTØR OG UNDERVISER MARK W. TRAVIS HAR IGENNEM ÅRENE UDVIKLET OG FORFINET EN METODE, HVOR HAN TALER TIL DEN KARAKTER, SKUESPILLEREN SKAL SPILLE, I STEDET FOR SKUESPILLEREN SELV. DET LIGNER TERAPI, MENER NOGEN, MEN NEJ, SIGER TRAVIS. DET ER DET STIK MODSATTE.

Af Jacob Wendt Jensen

■ En god del af året er Mark W. Travis på rejse langt væk fra sit hjem i Los Angeles. Det er blevet hans job at coache skuespillere på teater og film samt undervise i, hvordan han gør det. Mellem to kurser i Danmark mødte Sceneliv manden, der ved at eksperimentere med skuespillere i knap 30 år efterhånden har opbygget sin egen skuespillermetode. Han kalder den for The Travis-technique.

Helt nede på bunden handler den om, at instruktøren taler til karakteren i stedet for til skuespilleren. På den måde bliver skuespillere fri for mange spekulationer og kommer til at arbejde mere med de ubevidste lag i hjernen. Der er kortere vej til at virke ægte på scenen eller filmplæret.

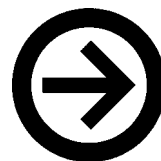
"Mennesket, der spiller skuespil, består af to dele nemlig skuespilleren og den karakter, vedkommende spiller. Skuespilleren er den venstre side af hjernen, der er kontrollerende. Det er der, hvor replikkerne og logikken sidder, og de er altid forudsætninger for at spille skuespil. I højre side af hjernen har vi

så karakteren, spontaniteten og naiviteten. Med skuespilleren laver jeg en aftale om, hvad vi skal forsøge sammen med karakteren. Ved at gå frem og tilbage mellem de to personer, føler skuespilleren sig ikke fortabt i arbejdsprocessen. Og samtidig arbejder jeg meget mere direkte og målrettet mod den mest ægte præstation," forklarer Mark Travis.

GÅ I GANG OG VÆR NATURLIG

Metoden er udviklet og bygget op af alle de logiske svar, Travis har givet sig selv på de spørgsmål, der har meldt sig undervejs i hans karriere som instruktør og instruktørkonsulent på både teater og film.

"En gang stod jeg med et problem i en scene, og så bad jeg skuespillerne gå i gang med bare at være karaktererne og tale løs uden at tænke for meget over, hvad de sagde. Det virker meget basalt og ikke som raketvidenskab. I virkeligheden er det ikke så svært at spille skuespil, men gennem tiden er der

skabt så meget bevidsthed om teknikkerne, at mange skuespillere er blevet for fokuserede på teknik. Det kan simpelthen skygge for vejen mod de enkle resultater. Jeg forsøger at vende tilbage til essensen i skuespillet. Du behøver jo kun alle teknikkerne, hvis tingene ikke virker – ellers "leave it alone". Skuespillere bliver mere usikre, jo flere teknikker de får. "Just be the character!," siger Mark W. Travis, og fortsætter:

"Vi arbejder med skuespillerens bevidsthed til et vist punkt, og derefter går vi udenom bevidstheden. Jeg springer fra at stimulere skuespillernes hjerne til at stimulere karakteren, og det er to meget forskellige ting. Jeg instruerer så karakteren. Du vil ikke have skuespilleren på lærredet eller den tænkende kunstner. Du vil se det menneske, som skuespillere forsøger at blive til. Instruktøren kommer også let til at gå i vejen for, at skuespilleren spiller rollen ved at give for mange instruktioner," siger Mark W. Travis.

BRAD PITT ER IKKE ÆGTE

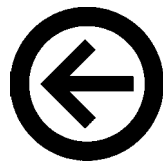
Mark W. Travis har næse for, når en skuespiller bruger alt for velkendte tricks. Filmen "Babel" er et eksempel, han har med i sin undervisning. Det er ikke Brad Pitt, der imponerer ham, men det er amatørskuespillerne i bittesmå roller.

"I biografen responderer jeg på skuespil, det er ægte. Uanset følelserne i filmen og i scenen. Jeg er ligeglad med, hvordan skuespillerne når til deres resultat, hvis man kan se, at de må arbejde for at nå hen til følelserne. Hos Brad Pitt kan jeg se teknikken og evnerne, og så virker slutresultatet ikke på mig. De ægte ting eller autenticiteten i en film kan lige så ofte komme fra servitricen, der kun har to linjers tekst. "Babel" ville være bedre uden stjerneskuespillere, fordi man ville acceptere filmen som mere realistisk," siger Mark W. Travis.

Coach Travis oplever mange kendte skuespillere, der vinder priser for roller, hvor de hænger frit svævende i filmen.

"Daniel Day Lewis arbejder for eksempel typisk helt alene

deroppe på lærredet og det rører mig ikke. Geraldine Page vandt en Oscar for "A Trip to Bountiful", men jeg kunne se alle hendes tricks. I den samme film spiller John Heard hendes søn, og han var meget mere ægte. Han var der bare. Sådan en som Gene Hackman er der ligesom også bare, og det virker næsten altid."

ØVELSER GIVER DYBERE RELATIONER

Når Mark W. Travis taler med karakteren, kommer skuespillerne tættere på den person, de skal være, og han oplever, at de føler sig sat fri.

"Jeg arbejder ofte med skuespillere, som jeg ikke kender på forhånd, og metoden virker ret hurtigt alligevel. Jeg hører ofte en kritik, der går på: Hvad er chancen for, at skuespillerne kommer til at arbejde sammen med en instruktør, der arbejder som jeg gør? Indrømmet – den er ret lille i øjeblikket. Jeg arbejder på at lære instruktører den her metode, men det er et langt sejt træk," siger Mark W. Travis, og tilføjer, at skuespillerne godt selv kan arbejde med metoden.

"En helt enkelt variant er, at du for eksempel spørger din medspiller, om han vil tale med dig som sin karakter. Og så er man allerede i gang med det forberedende arbejde. Kollegaen skal bare sidde stille og lege med. De to skuespillere som begynder at kommunikere på sådan en løs facon, skaber med det samme en masse dybereliggende relationer mellem sig, og derfor bliver spillet mere vibrerende. Man skal naturligvis øve sig i det, men idéen er enkel, og det kan under alle omstændigheder ikke ødelægge noget," forklarer Mark W. Travis og siger, at når skuespilleren prøver at være sin karakter og bare går i gang, så forsvinder fornemmelsen af arbejde og pres også i nogen grad.

UNDGÅR FRYGTEN FOR FEJL

Er der minusser ved din arbejdsmetode?

"Nej, den gør arbejdet lettere. Skuespillerne bakser med mange forskellige problemer og forhindringer i deres hoved, og med min metode kommer de udenom det. En skuespillers bekymringer er ofte hans eller hendes begrænsning. På mit sidste kursus, havde jeg to skuespillere på scenen, og de arbejdede måske i alt fire timer. Da dagen var slut, sagde den ene, at han var godt brugt, men han var samtidig revitaliseret. Skuespillernes system bliver ikke slidt og gør ham træt ligesom den måde, han plejer at spille på."

"En skuespiller har hele tiden en frygt for at begå fejl i sin krop og sit hoved. Eller en frygt for at de ikke kan leve op til skuespillerkollegaen ved siden af, til publikum eller til instruktøren. Der er meget at spekulere på. Hele skuespillerens psyke er gearret til at tænke på en mulig fiasko. Det er meget menneskeligt. Det er til gengæld noget helt andet med karakteren. Han kan ikke gøre noget forkert. Karakteren kan lave fejl, der indvirker på karakterens videre liv. Men det er kun godt, for det er en del af ham, og så udvikler historien sig," siger Mark W. Travis.

Travis forklarer, at han instruerer skuespillerne som han laver en stuvning hjemme ved komfuret. Hvis stuvningen ikke smager godt, så skal der et nyt krydderi i. Og han bliver ved med at krydre, indtil maden får den smag, han vil have

DET MODSATTE AF EN TERAPEUT

Traditionelt arbejder instruktøren og skuespilleren sammen i klart definerede roller.

"I min verden, hvor jeg taler til karakteren, kan jeg ikke være instruktøren, fordi karakteren ikke ved, at vedkommende er med i en film. Jeg taler direkte til karakteren, og i baghovedet tænker skuespilleren måske lige til at begynde med, at han ikke kan svare på de spørgsmål, men han finder hurtigt ud af min arbejdsmetode. Han skal bare svare noget, sige et eller andet som udgangspunkt, og så justerer vi bagefter. Jeg er ikke instruktøren, og jeg er heller ikke en karakter i filmen – jeg er alle stemmerne i karakterens hoved. Jeg er samvittigheden, jeg er din mor, din far, din søster, din bror, de tvivlsomme stemmer, de rosende stemmer og så videre. Jeg er garantien for, at karakteren vokser. Jeg graver rundt og roder rundt, og der sker en udvikling med karakteren. Skuespillere siger ofte, at min metode ligner terapi, men det er det ikke. Det er faktisk lige netop det modsatte. En terapeut vil hele dig og hjælpe dig og få dig til at fungere bedre. Jeg forsøger at gøre tingene værre. Jeg vil ikke løse problemer, jeg vil skabe de problemer, der får scenen til at virke i sidste ende," siger Mark W. Travis.

Travis har læst Stanislavski, han er medlem af Actor's Studio og han har dyrket Meisners teknikker, improvisationsteater og japansk kabukiteater.

"Alle de steder har jeg ledt efter, hvad der virkede for mig, og min teknik er vokset ud af alle de andre teknikker. Jeg har valgt til og fra hos de andre. Hvis noget ikke virkede så ud med det. Man kan sige, at min blomst er vokset ud af den have, hvor alle de andre blomster vokser. Jeg har ikke udviklet mine kurser for at finde en ny måde at spille skuespil på, men for at raffinere den måde, jeg allerede gjorde det på." ■

MERE OM MARK W. TRAVIS

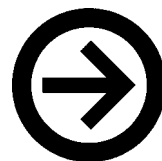
Han er blevet kaldt "instruktørernes instruktør" og opfattes som en af de førende autoriteter inden for instruktion og undervisning i dette.

Efter mange år som instruktør på både teater og film dannede han i 1992 "The Travis Group" – en undervisnings- og konsulentvirksomhed for instruktører, skuespillere og forfattere.

I 1999 gik han sammen med instruktør og forfatter Frederick Johntz om "Travis-Johntz Productions" – et udviklings- og konsulentfirma, der arbejder for producenter af spillefilm og tv.

Mark Travis har skrevet bøgerne "The Director's Journey" og "Directing Feature Films".

Læs mere på: www.markwtravis.com

VI GØR HINANDEN FATTIGERE

EN RÆKKE DSF'ER OVER 40 KOMMER I LØBET AF 1 ÅR I HÆNDERNE PÅ CASTING DIRECTOR RIE HEDEGAARD I ET KURSUSFORLØB, DER HANDLER OM AT KLÆDE DENNE GRUPPE PÅ TIL AT GÅ TIL CASTINGS MED VÆRDIGHED OG MERE KONTROL OVER SITUATIONEN.

Af Pia Møller Munksgaard, pmm@skuespillerforbundet.dk

"Som caster kan man nemt komme til altid at se de samme. Jeg har igennem de senere år haft en stor nysgerrighed i forhold til at se nogle flere af vores seniorspillere, og jeg er helt bevidst om, at der er en kæmpe ressource derude, som vi ikke kender."

Sådan lyder det fra Casting Director Rie Hedegaard, der i øjeblikket bruger en del af sit arbejdsliv på at lave casting-kursus for DSF – et tilbud til alle DSF-medlemmer over 40 år. Sceneliv har sat casteren stævne for at høre, hvorfor det overhovedet er nødvendigt at lave et særligt initiativ for disse medlemmer.

"Det er jo tydeligt for mig, at der er masser af ansigter i Skuespillerhåndbogen, som man aldrig ser på film og tv. Samtidig er der en generationsforskel, fordi de lidt ældre medlemmer ikke fra helt unge har været vant til castings som et filter imellem instruktør og skuespiller. For 10-15 år siden blev man jo bare ringet op og spurgt, om man ville være med. Så mange er slet ikke vant til at gå til castings," siger Rie Hedegaard og nævner som eksempel, at hun for en del år siden hev Claus Ryskjær ind til casting på "Edderkoppen" – og det var hans første casting i et langt skuespillerliv.

SKUESPILLERNE HAR VAREN

Skuespillerne på DSF's casting-kursus er en mangfoldig skare af medlemmer fra starten af 40'erne og op 60'erne.

Rie Hedegaard fokuserer med sit forløb i DSF på to ting: At gøre skuespillerne i stand til at gå til casting med værdigheden

i behold og så nogle helt konkrete redskaber, som gør deres usikkerhed mindre og deres præstation bedre.

Flere af deltagerne på kurset har dårlige oplevelser med i bagagen, som fx kvinden der fik at vide, at når hun er over 40 kan hun godt glemme at få flere roller. Eller når skuespillerne i forbindelse med en casting bliver stillet dybt personlige spørgsmål.

Når Rie Hedegaard hører nogle af historierne, kan hun godt forstå, hvis de er blevet afskrækkede.

"Vi har med folk at gøre, hvor nogle har været skuespillere i 30 år. Det kan ikke nytte noget, at vi som castere behandler dem, som om de var under uddannelse."

En del af hendes indsats handler om at motivere skuespillerne til selv "at vende billedet", som hun kalder det.

"Mange oplever, at de selv har en lidt underdanig facon, og den er helt unødvendig. Det er skuespilleren, der er vores redskab. Det er dem, der har varen. Og det skal de vide. Skuespilleren skal se castingen som et mødested, hvor man løser en fælles opgave, og forsøge at lade være med at tillægge casterne for meget indflydelse.

"Jeg ved godt, at det kan være svært, men et godt råd er at starte på en frisk, forsøge at gå til den næste casting uden skepsis og prøve at lægge tidligere oplevelser bag sig. Mange møder op og man kan se, at de tænker "jeg får det sikkert ikke". Det kan jeg mærke fra det øjeblik, de drejer håndtaget og går ind i rummet."

TAG STAFETTEN I HÅNDEN

Blandt de mange praktiske råd er fx at spørge ind til opgaven, allerede når telefonen ringer.

"Du kan fx spørge, hvor lang tid, der er afsat. Høre, hvornår du får tilsendt teksten, er instruktøren til stede, skal der improviseres osv. Og når du så møder op, er det en god ide ikke bare at ryge direkte ind foran kameraet, men lige spørge, om I først kan sidde ved et bord og tale om teksten. Det behøver kun tage et par minutter, men du får en chance for at se personen i øjnene og få hendes respekt," siger Rie Hedegaard og tilføjer:

"Jeg ønsker værdigheden tilbage. Det er jo sådan, at jo mere professionelt, man opfører sig over for et andet menneske, jo mere strammer de sig an. Hvorfor skulle skuespilleren ikke have stafetten i hånden, når han træder ind ad døren."

Det er også rigtig vigtigt at udnytte de mange muligheder, som DSF's elektroniske skuespillerhåndbog giver i forhold til fotos, lyd og video, siger hun.

"Mange spilleres billeder er jo både 10 og 20 år gamle, og det bliver en dårlig oplevelse for både caster og skuespiller, når de så står der foran kameraet og slet ikke ligner billedet."

VI GØR OS FATTIGERE

Rie Hedegaard ser under kursusforløbet for DSF en række skuespillere, som hun ikke har set før. Og de er gode, lyder hendes vurdering.

"De er dygtige, de har gode stemmer, og man kan jo mærke, at de er erfarne og kan tage imod en instruktion. De skal lige lære nogle ting omkring situationen og have nogle forkerte forestillinger pillet væk. Men så præsterer de fint foran kameraet," siger hun og kommer med en opfordring til sine kolleger om at afsætte mere tid til castingforløbet, for på den måde vil vi alle sammen få set flere forskellige skuespillere over 40 år.

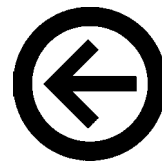
"I denne her branche er der en tendens til at alting skal gå så hurtigt. Derfor tager man sig ikke altid tiden til at kontakte en ældre spiller, der ikke har været i ringen længe, og hvor der måske er lidt flere ting at forklare. Manglen på tid kan også betyde, at skuespilleren ikke får en værdig behandling, ligesom det kan være grunden til en dårlig præstation – der er ikke tid til at gøre det ordentligt. Men det er synd, for vi gør os selv fattigere på begge sider ved ikke at udnytte deres potentiale." ■

Læs mere om casting-kurset på www.skuespillerforbundet.dk/under/Efteruddannelse.

GODE RÅD OM CASTING

- Vær opsøgende – lav en lille reminder, du kan sende af sted til castere og instruktører med jævne mellemrum, så de ved, at du findes.
- Opdater billeder og helst også andre ting i Skuespillerhåndbogen på nettet.
- Spørg ordentlig ind til castingen, allerede når du bliver ringet op.
- Vær klar over, hvad du vil gå med til i casting-situationen, og sig nej til ting, som du føler grænseoverskridende.
- Tro på, at du har noget at tilbyde – at casteren har brug for dig.

“ Det er skuespilleren, der er vores redskab. Det er dem, der har varen. Og det skal de vide. Skuespilleren skal se castingen som et mødested, hvor man løser en fælles opgave, og forsøge at lade være med at tillægge casterne for meget indflydelse. ”

Casting Director Rie Hedegaard

ATTITUDE OG SELVSIKKERHED

57-årige Kit Eichler fra København om DSF's casting-kursus.

Jeg synes, det kunne være rart at komme lidt på banen med film og tv. Det bliver ikke nemmere at komme ind, jo ældre du bliver. Det er hovedsagligt unge, der er med i dramaserier og film, og de ældre, der bliver brugt, er ofte de samme. Jeg tror simpelthen ikke, at de unge instruktører kender os, og så vælger man dem, man har set før og føler sig tryk ved.

Men så må vi jo gøre noget for at gøre os synlige, for der er jo ikke noget, der falder ned fra himlen. Jeg synes, jeg hidtil har gjort en del, men jeg tænkte, at der kunne være nogle fif, jeg ikke kendte til, og derfor meldte jeg mig til kurset.

Vi var virkelig i kompetente hænder og det var meget trygt. Vi lærte fx, man skal tro på sig selv, og at man selv kan være med til at styre forløbet i castingen og stille nogle krav. Jeg tror, ens attitude og selvsikkerhed til castingen betyder meget – det er jo det, de får ind i kameraet.

Jeg lærte også en sjov og helt konkret ting. Når kameraet ruller og man har sagt sit navn, så bliver det ofte ved med at rulle et stykke tid, hvor der ikke rigtig sker noget. Her tror jeg, at mange af os bliver lidt usikre og tænker, står jeg forkert eller gør jeg noget galt. Men det er med vilje, at casteren lader kameraet køre, så det kan zoome ind på ansigtet. Det er jo vigtigt at vide, at man stadig er på, og at man bare skal stå og være sig selv.

Jeg har igennem årene været til nogle castings og også haft dårlige oplevelser med inkompetente folk. Det har nok betydet, at jeg ikke er gået så meget på banen i den retning. Men kurset her har givet mig større mod på det, og jeg håber da også, at det vil give noget arbejde, selv om jeg ved, det er op ad bakke.

Jeg har lagt et nyt billede i håndbogen, fordi vi fik at vide, at det er vigtigt hele tiden at opdatere den. Vi i den lidt ældre generation har svært ved at være på hele tiden, og det med elektroniske medier er ikke noget, vi har lært så meget om. Det er de unge skuespillere jo vokset op med. ■

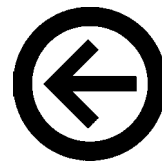

PICS: "Sandheden om mænd" med bl.a. Thure Lindhardt og Rosalinde Mynster. Instrueret af Nikolaj Arcel. Foto: Signe Vilstrup

PICS: "Kidnappet" med bl.a. Connie Nielsen og Simon Lougue Larsen. Instrueret af Vibeke Muasya.. Foto: Rolf Konow

NY FILMAFTALE:

FORLIG SIKRER ARBEJDSRO OG NY KREATIVITET

HISTORISK FÆLLES FODSLAG I FILMBRANCHEN HAR FØRT TIL ET BREDT FILMFORLIG FOR DE NÆSTE FIRE ÅR. AFTALEN TAGER TV-STATIONERNES MAGT OG GIVER DEN TILBAGE TIL DET DANSKE FILMINSTITUT.

Af Jacob Wendt Jensen

Over de næste fire år er der bevilget rundt regnet to mia. kr. til produktion af spillefilm, og det betyder, at niveauet fra de sidste fire år kan fastholdes. Desuden bliver der med aftalen mulighed for mere fleksibilitet. De fleste af de penge, som tv-stationer DR og TV 2 bestemte over i de forløbne fire år i produktionssammenhæng, er nu igen flyttet tilbage til Det Danske Filminstitut. Her glæder man sig over nye muligheder og mindre kassetænkning og firkantede pointsystemer.

FLEKSIBILITETEN ØGES

Kulturminister Per Stig Møller ser forliget som dansk films chance for at navigere ud af krisen. Gennem de sidste 15 år er vi næsten blevet vant til, at hver fjerde biografbillet solgt herhjemme var til en dansk film. I 2010 tegner det til kun at blive hver femte eller mindre. Ministeren mener, at hvis ikke det lykkes at forbedre situationen, så vil pilen pege på Det Danske Filminstitut.

Den gamle 60/40 ordning erstattes af en ny såkaldt markedsordning for film med et betydeligt publikumspotentiale, men hvor det ikke længere er et krav, at hver film skal ses af 175.000 danskere i biografen. Fremover vil det være tilladt at producere film rettet mod for eksempel et teenagepublikum, som er mindre. Alt i alt er der fortsat to former for filmstøtte. Markedsordningen, hvor filmproducenterne og staten sammen ser på en films muligheder på markedet – blot mindre rigtigt end tidligere. Og konsulentordningen, hvor Det Danske Filminstituts konsulenter bestemmer, hvilke film af smallere og mere kunstnerisk art, der får tildelt støtte.

MERE STØTTE TIL COMPUTERSPILE

Gennem en årrække har især Zentropa specialiseret sig i at søge og få filmstøtte i en lang række andre europæiske lande, så pengestrømmen til Danmark har været større end ud af landet. I det nye filmforlig gives bedre vilkår for dette, fordi støtten til internationale co-produktioner med en udenlandsk hovedproducent øges.

Den lille kreative afdeling for eksperimenterende film fra yngre instruktører herunder debutanter, kaldet New Danish Screen, kører videre med en pose penge på 112 mio. kr. Støtten til udvikling af computerspil øges fra 12 mio. kr. til 20 mio. kr., og det er det eneste område af forliget, hvor medunderskriverne i oppositionen har ytret sig forskelligt fra

regeringen. Socialdemokraterne, SF og Det Radikale Venstre ville gerne have haft endnu flere penge til computerspil, men de må nøjes med, at udviklingen går i den rigtige retning.

EN SEJER FOR BRANCHEN

Mulighederne for arbejde ændrer sig formentlig ikke for skuespillerne, vurderede formand for Dansk Skuespillerforbund, Katja Holm, umiddelbart efter offentliggørelsen af den nye filmaftale.

"Det ser ud som om støtten til dansk film fastholdes på det nuværende niveau, og det må betragtes som en sejr for branchen i en tid, hvor en række områder inden for kulturen skal spare. Det betyder formentlig også, at der vil være den samme mængde filmarbejde for vores medlemmer som i de senere år," siger hun ■

Filmforliget blev indgået og offentliggjort umiddelbart inden dette nummer af Sceneliv gik i trykken. Eventuelt efterfølgende debatter og vinkler har vi ikke haft mulighed for at medtage i dette nummer.

FILMFORLIGETS NØGLETAL PÅ ÅRSBASIS FRA 2011 TIL 2014

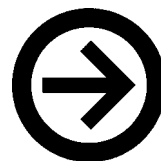
- Støtte til 15-19 danske spillefilm hvert år.
- 1-2 af filmene kan være rettet mod et internationalt publikum.
- Støtte til 5-8 internationale co-produktioner af spillefilm med udenlandsk hovedproducent.
- Støtte til produktion af 30 til 35 dokumentarfilm om året.
- Engangsstøtte på 200.000 kr., til en stribe regionalbiografer til køb af digitalt fremviserudstyr.
- Øget markedsføring af danske film i udlandet.
- Der er afsat 28 mio. kr. til regional filmproduktion.

SUCCES HAR MANGE ANSIGTER

SUCCES ER EN MANGESIDET STØRRELSE, SOM IKKE SÅDAN LIGE LADER SIG DEFINERE. DET ER FORSKELLIGT FRA PERSON TIL PERSON. DANSK SKUESPILLERFORBUNDS MEDLEMMER VISER DA OGSÅ EN BRANCHE, HVOR SUCCES HAR MANGE ANSIGTER. REDAKTIONEN FORTÆLLER DE DERES FAGLIGE SUCCES-HISTORIER FRA FORSKELLIGE HJØRNER AF VORES FAG.

SKUESPILLEREN DER BLEV OG

PERSON OG KAN LIGGE LANGT FRA DEN MÅLESTOK, SOM F.EKS. PRESSEN ANVENDER. ET KIG RUNDT BLANDT EN AF SCENELIV HAR UDVALGT EN STRIBE MEDLEMMER MED ET VIDT FORSKELLIGT ARBEJDSLIV. I EN RÆKKE INTERVIEWS

CHEF ELSKEDE DET

I EN PERIODE UDEN ARBEJDE FIK SKUESPILLEREN MICHAEL MANSDOTTER IDÉEN OM AT BLIVE TEATERCHEF. EFTER LIMFJORDSTEATRET I NYKØBING MORS OG JOMFRU ANE TEATRET I AALBORG ER HAN NU CHEF PÅ ODENSE TEATER. SKUESPILLEREN HAR FÅET SMAG FOR LEDERJOBET I EN GRAD, SÅ HAN ER KOMMET BAG CHEFSKRIVEBORDET FOR AT BLIVE..

Af Jacob Wendt Jensen Foto: Morten Kjærgaard/FOTOgrafik.dk og Jomfru Ane Teatret

Til at begynde med agerede Michael Mansdotter chef på sin intuition. Det var ikke vejen frem.

"Da jeg begyndte som chef, var jeg styret af følelser og fornemmelser, og det viste sig at være en meget stor mundfuld i forskellige situationer. I det hele taget var det en stor omvæltning at komme om på den anden side af skrivebordet. Hen ad vejen forstod jeg, at det var brugbart at kravle op på kanten af gryden og se tingene derfra som chef. Som teaterchef handler det nemlig om at lede en stribe meget forskellige mennesker, der er fagprofessionelle helt ud til det yderste af fingerspidserne. Det handler om at respektere dem alle, for eksempel skuespillerne, og det handler om, at skabe de rammer, der får tingene til at blomstre," siger Michael Mansdotter.

Som teaterchef oplever han mange højdepunkter. Men der er ikke noget, der slår, når en forestilling bliver en succes, og alt går op i en højere enhed.

UDSIGTEN FRA TOPPEN I ODENSE

I Odense er den store udfordring at komme til et teater, hvor det går godt. Belægningsprocenten er blandt landets højeste.

"Mit største succeskriterier er at skabe begejstring. Det er ikke en entydig størrelse. Vores typiske billetkøber i Odense er en kvinde, der er fyldt 50 år. Det er hende, der køber billetterne. Tiden som teaterchef har lært mig, at det er fint nok at ville have fat på de unge eller mennesker med anden etnisk baggrund, og jeg er helt enig i mangfoldighedsprincippet. Men det betyder jo ikke, at vi behøver skræmme

Michael Mansdotter, der er relativt nytiltråds chef på Odense Teater, mener, at det vækker til eftertanke, at der kun er én skuespiller for hver tre administrativt ansatte på teatrene.

de faste kunder væk. For pokker, kvinden på 50 år har tid og penge og interesse i teatret, så hende vil vi gøre alt for," siger Michael Mansdotter, og fortsætter:

"Over for personalet har jeg tegnet billedet af, at vi er på toppen af en bakke. Der er styr på økonomien, der er masser af publikum, og så bliver vi selv nødt til at sætte os nye mål. Lad os finde noget, der er svært for os. Vi vil for eksempel lave bedre eksperimenterende teater og være bedre til musikforestillinger. Jeg er ikke genre-fetichist, og på Odense Teater skal vi ikke ligne noget andet. Til gengæld skal vi holde øje med, hvad der sker i udlandet. Vi skal turde lade os inspirere og ikke være bange for at facilitere andre kloge menneskers idéer."

FIK SIT EGET TEATER

Beslutningen om at forsøge at blive teaterchef stammer fra en periode, hvor han havde mindre arbejde som skuespiller. Han var også træt af kun at få tilbudt rollen som "det store brød".

"Jeg havde lyst til at realisere mit eget projekt, men hvordan? Jeg kunne for så vidt godt have beskrevet de projekter, jeg ville lave, og søgt penge hos Scenekunstudvalget eller Teaterrådet, som det hed dengang. Men i stedet for valgte jeg at gå efter min egen platform. Mit eget teater. Jeg tog løbene nogle kurser i ledelse og virksomhedsøkonomi og med det samme, der blev slået en stilling op i Nykøbing Mors, søgte jeg den. Jeg kom til samtale, og der fik jeg altså for alvor blod på tanden. Jeg ville sgu have det job," husker Michael Mansdotter.

Og det fik han. Det var lærerigt og lidt som en skole i at styre en lidt mindre biks.

"Det var et egnsteater, der tog form som et opsøgende forsamlingshusteater for voksne, og det lærte jeg meget af på rekordtid. Det er en helt anden måde at producere teater på. I Nykøbing Mors kan du spille din forestilling tre til fem gange, og så er det ellers ud og lave opsøgende arbejde." På Nykøbing Mors er man efter Mansdotters vurdering mere åbne overfor mærkelige eksperimenterende tekster, end han oplever det i for eksempel København.

"Der var masser af kant deroppe, men det hele var ikke lige store succeser. Selv om du får en platform at lede fra, skal stykkerne jo afstemmes med publikum. Teaterloven er fantastisk på den måde, at der står, at der ikke kan pilles ved teaterdirektørens ret til at træffe afgørelser i kunstneriske spørgsmål. Det er en god sikkerhed. Omvendt så er der mange eksempler på, at nye teaterdirektører, der vil sætte dagsorden uden bestyrelsen, publikum, organisationer og den politiske omverden, knækker halsen. Arbejdet skal forme sig som en vekselvirkning mellem min indsigt og omgivelsernes ønsker. I det felt kan du sammensætte dit repertoire," siger Mansdotter.

Han fik egnsteatret til at fungere, og det fik opmærksomhed i det omkringliggende samfund. Samtidig fik chefen gennemført nogle drømmeprojekter.

"Det særlige ved et teater så langt væk fra alle andre kunstneriske miljøer, er at de bærende kulturer er nogle helt andre. Det er skolelærere, præster og landmænd med kulturel indsigt. Her er Land-Venstre bestemt ikke at kimse ad, skulle jeg hilse og sige. I længden kommer du dog til at mangle den kunstneriske sparring, og så er der risiko for at blive almægtig. Derfor havde jeg som chef den motor og et behov for med tiden at komme til en lidt større by og spille en anden rolle. Være mere

"Det er virkelig en øjenåbner at komme til Odense, hvor jeg føler, jeg har en forpligtelse til at tilvejebringe arbejdspladser."

Michael Mansdotter

i dialog med flere mennesker, der havde kultur som deres dagligdag."

DARK HORSE

Da Jomfru Ane Teatret søgte ny chef i 2001, var Mansdotters navn i ansøgerbunken igen. Som dark horse følte han, men han fik det attraktive job blandt små 20 ansøgere.

"Den, der lever i provinsens teatermiljø, lever godt men også skjult for de mere centrale teatermiljøer. Der var ikke nogen, der regnede med, at jeg lå i ansøgerbunken i Aalborg og endnu mindre i Odense. På Limfjordsteatret var der råd til to eller tre forestillinger om året, men i Aalborg var der råd til mere. Den kunstneriske motor er irrationel på den måde, at du hele tiden gerne vil sprænge rammerne. Både kunstnerisk men også rent praktisk. Der var Jomfru Ane Teatret mit perfekte match, fordi det havde en historik i form af det politiske teater, som jeg var vokset ud af, og fordi de kunstneriske muligheder var flere," siger Michael Mansdotter.

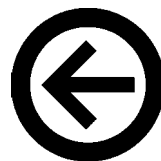
Den ny Jomfru Ane-chef skaffede flere folk i teatret. Først med en julecabaret. Som lille storbyteater havde dækningsprocenten ikke en stor betydning for budgettet, så der var også plads til at være modig. Sideløbende tog Michael Mansdotter en masteruddannelse i offentlig administration på Aalborg Universitet, hvor han fik indblik i økonomi og politik og dermed den omverden, teatret betjener.

SMED ANSØGNINGEN UD

Efter mange år i Aalborg blev Mansdotter rastløs igen og satte sig i en sommerferie i Grækenland til at skrive en ansøgning til jobbet som chef for Odense Teater. En stor kulturvirksomhed.

"Igen havde jeg lyst til at sprænge rammerne. Men da jeg skrev ansøgningen, blev jeg konfronteret med, hvad der i virkeligheden var mine succeskriterier. Ansøgningen i Grækenland voksede og voksede, og på et tidspunkt stoppede jeg op og spurgte mig selv, om jeg ville kalde en, der havde skrevet den lange smøre, til samtale? Nej, det var blevet for meget plæsen, og hvad jeg troede bestyrelsen ville høre. Det var radikalt for mig at gøre det, men jeg slettede hele dokumentet i computeren. Så satte jeg en seddel op på computeren med ordene "skriv kun det, du selv tror på, og ikke det, du tror, de andre gerne vil høre"," fortæller han og fortsætter:

"På den måde er forskellen ikke så stor, om du søger et lille eller et stort teater. Der skal være en vigtighed, i det du vil. Mit budskab blev til de tre ben: Kunstnerisk udvikling, gode interne samarbejdsrelationer, der kan tilvejebringe

Teaterchefen har igennem årene spillet omkring en rolle i hver anden sæson. Her ses han i "Mord mellem Venner", som spillede på Jomfru Ane Teatret i 2006

udviklingen, og nummer tre – at vi hele tiden mærker efter i omverdenen og tænker service."

ØJE FOR SKUESPILLERNES VILKÅR

Savner den gamle skuespiller i dig at spille teater?

"Jeg blev teaterchef for at få lov til at spille, de roller jeg gerne ville," siger Michel Mansdotter og bryder ud i et af sine karakteristiske grin.

"Nej, alvorligt talt, det er en vits. Jeg har indtil videre selv spillet en rolle i omtrent hver anden sæson. Men den slags skal doseres med nænsomhed, for jeg har jo også som chef en forpligtelse overfor skuespilmarkedet. Rigtig mange knaldgode skuespillere har ikke noget at lave. Det er virkelig en øjenåbner at komme til Odense, hvor jeg føler, jeg har en forpligtelse til at tilvejebringe arbejdspladser. Jeg tror også, det er en stor fordel, at jeg kender arbejdsbetingelserne fra en skuespillers synsvinkel – forstået på den måde, at man som skuespiller både er sit eget redskab og i langt de fleste

tilfælde også redskab for instruktøren og teaterchefen."

I Odense er der 33 skuespillerårsværk på teatret, hvoraf 22 er fastansatte. Resten af de omkring 100 medarbejdere arbejder henholdsvis i administrationen og i de tekniske afdelinger. I Aalborg var forholdstallet det samme. Og det er tankevækkende, siger Mansdotter.

"Hvordan kan det være, at det kunstneriske personale er blevet et løst vedhæng til den bastante organisation? Det er lykkedes det tekniske personale og administrationen at skyde knop, mens store dele af det kreative personale er væk. Ok, vi bliver underlagt stadig mere politisk styring, og det kræver flere ansatte til at afrapportere, men alligevel vækker forholdstallet 1 til 3 stof til eftertanke." ■

SLUT PÅ SUCCES-SERIE

Med interviewet med Michael Mansdotter slutter Scenelivs lange serie om succes i alle afskygninger. Vi håber, I har syntes, at det var interessant læsestof.

Et af de store områder, vi ikke har berørt i serien er alle de medlemmer, der har succes med forskellige typer konsulentarbejde i erhvervslivet og offentlige institutioner. Det vender vi tilbage til med et temanummer i foråret.

PICS: "Happy Happy" på Cafe Teatret. Foto: Bjarne Stæhr

PICS: "Tyve" på Århus Teater med bla Marie Sandø Jondal. Foto: Rumle Skafte

NY LEDER PÅ SKUESPILLERSKOLE

Skuespiller og medlem af Dansk Skuespillerforbunds bestyrelse, Peder Dahlgaard, er blevet udnævnt til leder af Skuespillerskolen ved Odense Teater. Han afløser om et lille års tid den nuværende rektor Jens August Wille.

Peder Dahlgaard er selv uddannet fra skuespillerskolen i Odense i 1999 og har siden været fast tilknyttet teatret, hvor han også er fællestillidsmand. Han siger om sit kommende job: "Jeg har altid interesseret mig for skuespilleruddannelsens kvalitet og haft en tæt kontakt til miljøet, lærerne og de studerende i kraft af min rolle som skuespiller, mentor, konsulent, censor osv."

FTF-A TAGER NYT REGISTER I BRUG

FRA ÅRSSKIFTET VIL FTF-A AUTOMATISK MODTAGE OPLYSNINGER OM DIN INDKOMST FRA DET CENTRALE E-INDKOMSTREGISTER. DET BETYDER, AT BÅDE DU OG DIN ARBEJDSGIVER SKAL VÆRE OMHYGGELIGE MED AT INDBERETTE LØN OG ARBEJDE KORREKT.

Af Pia Møller Munksgaard, pmm@skuespillerforbundet.dk

Med tiden kan det være, at kunstnere helt slipper for at skulle holde styr på lønsedler fra mange forskellige job, når de skal levere oplysning og dokumentation til FTF-A. Formentlig fra årsskiftet begynder a-kassen automatisk at tage oplysninger om udbetalt løn direkte fra det centrale E-indkomstregister. Registeret er et elektronisk indberetnings-system under Skat, som alle arbejdsgivere skal indberette udbetalte lønninger til.

E-indkomstregisteret indeholder alle de oplysninger, som i dag fremgår af den oplysningsseddel, du modtager fra Skat en gang om året – det vil sige oplysninger om lønindkomst, pension, sociale ydelser og lignende. Også B-indkomst bliver registreret her. Det er den enkelte virksomhed eller forening, der skal sørge for at indberette oplysningerne til Skat.

Chefjurist i FTF-A, Lars Toft Simonsen, forventer, at det med tiden vil gøre livet lettere for en række kunstnere, der typisk har mange mindre engagementer i løbet af et arbejdsår. Han anbefaler dog, at man i nogen tid endnu gemmer alle sine lønsedler.

FEJL KAN HAVE KONSEKVENSER

Der er en enkelt faldgrube, som medlemmerne af a-kassen skal være opmærksomme på. FTF-A skal fremover lægge oplysningerne i E-indkomstregistret til grund for dagpengeudbetalingen. Det betyder, at hvis der er uoverensstemmelser mellem registreringen i E-indkomst og dagpengemodtagerens egne oplysninger om arbejdsdage, kan dagpengeudbetalingen risikere at blive stoppet.

"Der vil være en udfordring i, at arbejdsgiverne indberetter

de korrekte oplysninger: Hvis en skuespiller fx har haft et job den 24. i en måned, er det vigtigt at arbejdsgiveren oplyser præcis den dato til E-indkomst og ikke fx den 30. som er en typisk lønkørselsdato," forklarer Lars Toft Simonsen.

Det kan altså give problemer i forhold til dagpengeudbetalingerne, hvis der er forskel på, hvad du selv har oplyst om, hvornår du har arbejdet, og arbejdsgiverens indberetning til det centrale register. Hvis der er uoverensstemmelser, skal du selv henvende dig til arbejdsgiveren og få ham til at rette de indtastninger, som er foretaget.

Man kan sikre sig ved løbende at tjekke sin skattemappe på Skats hjemmeside, og se om de indberettede oplysninger er korrekte. Lige så snart arbejdsgiveren har indberettet oplysningerne, kan lønmodtageren se dem i skattemappen.

"Hvis der er nogle oplysninger, der mangler eller ikke er korrekte, skal man rette henvendelse til arbejdsgiveren," siger Lars Toft Simonsen.

Dansk Skuespillerforbund opfordrer alle medlemmer til at være yderst opmærksomme på denne nye ordning, da en fejlagtig indberetning kan have store konsekvenser.

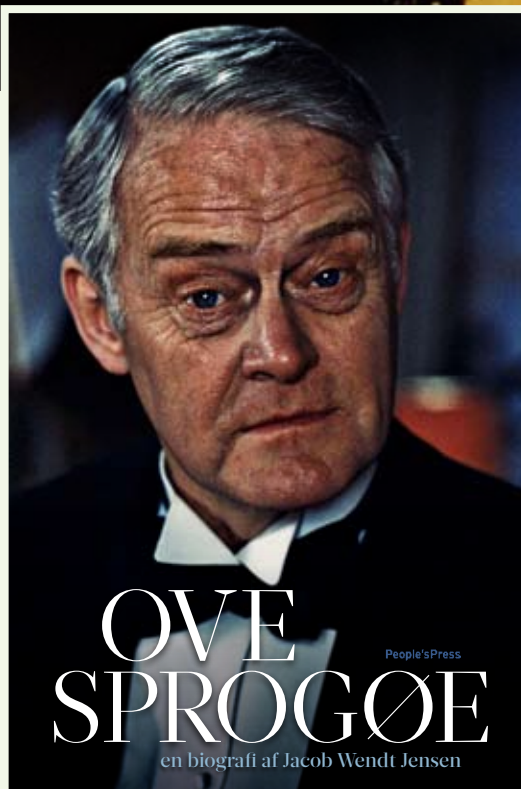
Vær derfor sikker på, at du selv oplyser de korrekte datoer for dit arbejde til FTF-A. Og tal evt. med din arbejdsgiver om at være omhyggelig med indberetningerne, da det har betydning for udbetaling af dagpenge.

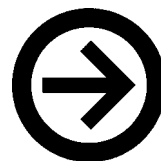
Spørgsmål kan rettes til juridisk konsulent Berit Lassen eller socialkonsulent Nanna Møller i DSF.

Ove Sprogø som Egon i filmen 'Olsen Banden går i krig'. Foto: CINETEXT BILDARCHIV

En flittig, grundig og hjælpsom kollega, lyder skudsmålet i en ny biografi fra en række af de mange skuespillere, der nåede at arbejde sammen med Ove Sprogø i løbet af hans lange karriere.

FOREKOMMENDE...

STRAIGHT, ÆRLIG, BLUFÆRDIG - OG EMPATISK, INDEN ORDET BLEV OPFUNDET. DET ER NOGLE AF DE KARAKTERTRÆK, SKUESPILLERKOLLEGER HÆFTER PÅ OVE SPROGØE I EN NY OMFATTENDE BIOGRAFI SKREVET AF JOURNALIST JACOB WENDT JENSEN. SCENELIV BRINGER HER ET UDDRAG AF BOGEN, HVOR EN LANG RÆKKE NULEVENDE SKUESPILLERE FORTÆLLER OM DERES SAMARBEJDE MED SPROGØE.

■ Ove Sprogøe kæmper sig til tops i dansk teater og dansk film med en ihærdighed og en tålmodighed, der står i skærende kontrast til nutidens 15 minutters berømmelse, X-faktor og fokus på hurtig berømmelse. Og berømmelse for berømmelsens skyld. Ove bliver stjerne, fordi han kan noget. Han kan meget, og han kan det gennem længere tid. Han beviser sit værd. Til at begynde med tror omverdenen ikke på ham, men han skal vise dem, skal han. Og det gør han, indtil han blomstrer bredt og dybt med glansrollen som Egon i Olsen-Banden. Det er svært at forestille sig en mere fuldbyrdet karriere i teater- og film set over et helt menneskeliv end Ove Sprogøes. Han er den flittigste skuespiller, vi har haft, og han er en af de mest alsidige. At han formår at gå gennem sit liv med overskud til dem omkring sig, gør ikke resultaterne mindre bemærkelsesværdige. Tværtimod.

"For mig er Ove et eksempel på et ordentligt menneske. Straight, ærlig og uden skjulte dagsordener. Sådan en der er over for andre mennesker, som han gerne vil have, at de er over for ham selv," siger Kirsten Lehfeldt.

Kaspar Rostrup instruerede Ove Sprogø flere gange fra 1970'erne til 1990'erne.

"Havde man Ove med i en produktion, var det simpelthen en god produktion. Ove var guld værd, fordi han gav hele holdet samling og en stramhed og en arbejdsmæssig disciplin. På den ene side var der en ærefrygt og en respekt for ham, og på den anden side var han jo alle tiders bedste ven og en sjov figur. Rent arbejdsmæssigt stod han til UG," siger Kaspar Rostrup, der ikke tøver med at udnævne Bodil Udsen og Ove Sprogø til de to, han savner mest i dansk teater.

På grund af deres talent som skuespillere og deres format som mennesker. To store begavelser med samfundssind og evnen til at provokere på samme tid.

Det handler om at yde sit bedste og samtidig ikke skygge for de andre skuespillere.

"Som skuespiller får vi vores hyre for at hygge vores egne kartofler. Det er det, man er engageret til. Det skal bare gøres på en facon, så det ikke griber ind og ødelægger nogle af de andre skuespilleres præstationer. Der var Ove god til at yde sit eget og samtidig vide, hvornår projektøren skulle rette sig et andet væsentligt sted hen," siger Holger Perfort, der har spillet sammen med Ove i mange stykker på Folketeatret.

Det samme har Lars Lunøe, der synes kodeordet om Ove, er det lidt gammeldags "forekommende". I ordbogen oversættes ordet til "venlig, imødekommende, indstillet på at hjælpe". Andre tidligere kolleger, som for eksempel Ulf Pilgaard, siger at han var "empatisk" før ordet bliver moderne. Kirsten Olesen har spillet både teater og lavet tv-serien "Matador" med Ove Sprogø.

"Ove var nok for genert og blufærdig til at nå de helt store højder som skuespiller, men til gengæld gik bunden aldrig ud af hans præstationer, fordi han var flittig og havde en frygtindgydende disciplin. Man kunne stole på ham, og han var altid habil. Ingen blev snydt, hverken kollegerne eller publikum, og derfor har han betydet noget for begge grupper," siger hun.

Man hørte aldrig Ove Sprogø beklage sig over noget, og han tog ikke sit privatliv med på arbejde. Samtidig havde han overskud til at være opmærksom på, at især at hjælpe de unge skuespillere med at finde sig til rette.

Det nød blandt andre Per Pallesen godt af, da de to spillede sammen i "En skærsommernats drøm" på Det ny Scala i sæsonen 1969/70.

"Per, du skal bare vide, at hvis du nogensinde kommer i tvivl om noget, og jeg kan hjælpe dig, så er jeg der som en mis. Du skal altid bare trække på mig, for jeg er jo en gam-

Privatfoto af familiemennesket Ove Sprogø med sine tre børn.

mel rotte i faget," lød det. Per Pallesen spurgte ham om en del til at begynde med, og de gode råd a la at holde pause lige før den og den replik, virkede med det samme. Det var også af Ove Sprogø, at Per Pallesen lærte et arbejdsmotto, der stammede fra John Price. "Den der kan det bedst, han bliver bedst", lød det. "Og når jeg mener, kan det bedst, så er det ikke kun at lære udenad, det er også meningen med teksten og historien," tilføjede Sprogø til en ung og ivrigt lyttende Per Pallesen.

Dick Kaysø komplementerede en gang Ove Sprogø for alt det, han lærte de unge skuespillere på arbejdet. Den rutinede skuespiller irettesatte ham straks. "Jeg er ikke sat her på jorden for at lære nogen noget. Jeg er sat her på jorden for at inspirere folk, så de selv vil lære noget. Og forstår du, når du lærer noget, så bliver jeg også nødt til at lære noget. Når du vokser, skal jeg følge med og så blive vi alle sammen bedre."

Dick Kaysø var med i tre Olsen-Banden film. I småbitte roller hver gang. I "Olsen-Banden over alle bjerge" skulle han spille kranfører. En dags arbejde på settet. Aftenen før havde Dick stadig ikke helt styr på, hvordan han skulle spille sin rolle, så han spurgte Ove til råds. Rådet var enkelt. "Find en original. Bare find en original og simplificer ham og tænk rollen igennem ud fra ham.

"I rollen skal jeg stå med en lift, som Morten Grunwald, alias Benny, narrer fra mig for at få Egon op i højderne, og så slår det mig. Jeg bruger Henning Bahr (manuskriptforfatter til Olsen-Banden, red.) som min original! Han havde det med at stamme en smule, når han blev ivrig. Jeg lavede min karakter til prøven, og Erik Balling var begejstret, og jeg kunne se, at Ove stod og smilede. I det øjeblik du giver din original eller din model din egen vinkel, så giver du sit besyv med som skuespiller," siger Dick Kaysø.

Malene Schwartz fik også altid noget ud af at tale med Ove Sprogø. Hun er aldrig gået fra en samtale med ham uden at blive "retledet", siger hun.

Ove Sprogø gik også i en god socialdemokratisk ånd ind for, at alle var lige i et ensemble, og den filosofi diskuterede han ofte med Ghita Nørby, der var lodret uenig med ham.

"Ove ville altid holde med de svage i en forestilling, og det var jeg så rasende på ham over, for jeg kunne ikke helt forstå, at hvis han var bedre, hvorfor han så ikke skulle have lov til at være det? Det irriterede mig, at han brugte sine kræfter på at tage hensyn til alle, fordi det syntes jeg ikke, han skulle bruge sine kræfter på. Han forfægtede sin holdning til sin død, så vi blev aldrig enige. Jeg synes nemlig ikke, man skal rulle om på siden og lægge sig ned på jorden på nederste hylde. Det er jo sådan i et ensemble, at man relativt hurtigt i forløbet vokser fra hinanden socialt. Derfor behøver man ikke splittes, for man har samme mål med forestillingen, men der indfinder sig et hierarki i en flok. Vi har en førerhan, nogle frontfigurer, vandbærere, slæbere og sådan er det bare. Alle finder deres egen hylde, og det er helt naturligt og godt for forestillingen," siger Ghita Nørby.

Han gik ikke af vejen for at hjælpe en kollega i nød. I 1963 skulle Ghita Nørby til Italien for at gifte sig med Dario Campeotto, og Lone Hertz blev spurgt om at springe ind i "En skør en" på Folketeatret. Hertz var ved et vigtigt hjørne i karrieren, hvor hun var på vej til at slå igennem.

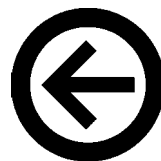
"I ungdommeligt overmod betinger jeg mig, at Ove skal hjælpe mig med at indstudere rollen. Jeg ved, at han og jeg har samme måde at arbejde på. På et tidspunkt oparbejder jeg en blokering over for et sted i stykket, hvor jeg skal springe op som en tyrefægter og danse rundt. Jeg tør ikke se, hvordan Ghita spiller scenen af frygt for at kopiere hende. Problemet vokser sig stort i mit hoved, og det er Ove, der fører mig sikkert gennem arbejdet med scenen, akkurat som en dygtig instruktør kan gøre det. Han får situationen af dramatiseret. Det var på det tidspunkt noget helt ekstraordinært for en skuespiller at hjælpe en anden skuespiller på den måde, som han gjorde," siger Lone Hertz.

Ove Sprogø og Lone Hertz brugte fjorten dage på at indøve hendes rolle på Bjørn Watt-Boolsens kontor, og hun fik en gedigen succes.

Henrik Koefoed spiller blandt andet sammen med Ove i "Den stundesløse", og han husker Sprogø som en rar mand, der gik rundt og spurgte alle kollegerne, "har du det godt?", "har du det godt?" med diskret fynsk dialekt. Nærmest som et mantra. Både Henrik Koefoed og Sonja Oppenhagen, der spillede Oves datter, husker den aften, hvor Ove Sprogø redder en af sine unge kolleger på scenen. Birgitte Bank-Mikkelsen spillede Pernille i "Den stundesløse", og en aften før forestillingen var hun ikke helt appelsinfri.

"Forestillingen starter med en monolog, men hun besvimer midt i den. Ove griber snarrådigt fat i mig og hiver mig med ind på scenen og siger 'Jamen, det er da forfærdeligt, Pernille, jeg jager sådan med dig, du har haft så travlt hele dagen! Kom Leonora, vi skal have Pernille i seng!' I teknikken nåede de ikke at se, hvad der skete, men Ove er der med det samme og får hende hjulpet ud, så hun ikke bliver ydmyget. Bagefter gik tæppet ned, og vi måtte fortælle, at hun var blevet syg. Han forsøgte at redde både stykket og sin kollega. Det var stort," husker Sonja Oppenhagen.

Michael Falch var allerede en garvet rockmusiker, da han arbejdede sammen med Ove Sprogø i "Mord i mørket" i 1986. Som skuespiller havde han kun været med i "Isfugle", og nu stod han med en hovedrolle som detektiv på hænderne i en af årets mest ventede film. Ove Sprogø spillede ejeren af et antikvariat. Falch var spændt på at spille sammen med Ove Sprogø, der med det samme skabte en situation af ligeværdighed, selvom situationen ikke indbød til det. For Falch var Sprogø en levende legende.

"Det var vigtigt for mig at føle det ligeværd. Vi har mange scener sammen, og en af de vigtigste er den, hvor Ove slår en narkopusher ihjel til sidst. Det gør han ud fra en social indignation, der lå meget i tråd med, hvordan Ove selv var. Scenen i villaen var specielt følsom, og for første gang tænkte jeg ved mig selv, at jeg havde nogenlunde styr på min rolle. Ove sagde bagefter: 'Det er til en Bodil, min dreng. Det var generøst af ham at rumme et andet menneske på den måde i sådan en situation.

Kun én handling over for en kollega fortrød Ove på sine gamle dage.

I 1960 skulle Kjeld Petersen være med i den engelske revy-komedie "En dag med Hr. Petersen" hos Stig Lommer, men skuespilleren dukkede ikke op til prøverne, og efterhånden blev kollegerne nervøse for deres job. Petersen vil ikke spille det engelske stykke, og Lommer valgte at sætte en gammel succes, "Den grønne elevator" op igen. Kjeld Petersen dukkede stadig ikke op. På den baggrund skrev hans kolleger et brev til Stig Lommer, hvor de undsagde Kjeld Petersens opførsel. "Hans opførsel må vi betegne som ukammeratlig, uanstændig og uansvarlig både over for Dem og de kammerater, der risikerer at stå uden arbejde." Preben Kaas og Lily Broberg var medunderskrivere. Og Dirch Passer og Ove Sprogø. To af Kjelds gode venner, der endda ikke skulle være med i stykket.

Alle vidste, at Kjeld Petersen drak, og da BT fik fat i ham på baggrund af misøren, sagde han undskyld og forklarede sig med, at nerverne havde slået klik, og han snart kom tilbage, men de næste to år blev en hård kamp frem og tilbage mellem scenen og flaskerne med alkohol mod hans endeligt i 1962. Hverken Dirch Passer eller Ove Sprogø var siden stolte af, at de skrev under på protestskrivelsen.

"Ove havde det fantastisk dårligt med at være faldet sin gode ven i ryggen. Det er det eneste, jeg nogensinde har hørt ham fortryde," husker hans ældste søn Sven. ■

Ovenstående er en forkortet version af kapitlet "Den gode kollega".

"Ove Sprogø"

Forlag: People's Press

Forfatter: Jacob Wendt Jensen

Udgivet den 27. oktober 2010.

OM FORFATTEREN

Jacob Wendt Jensen er journalist og filmanmelder.

Skriver film- og kulturstof for en række aviser og magasiner, bl.a. Magasinet Sceneliv. Anmelder biograffilm i BT og er fast skribent på Berlingske Tidendes klumme "Dagens film" – en daglig klumme om film i fjernsynet.

Har tidligere skrevet bogen "CUT – Bag om dansk films guldalder – fortalt af dem, der skabte den."

Den helt unge Ove Sprogø på sit konfirmationsbillede. Privatfoto.

OVE SPROGØE

Med 159 spillefilm og mere end 130 teaterstykker på sit cv er Ove Sprogø uden tvivl dansk skuespillerhistories flittigste skuespiller. Og en af de dygtigste.

Udover film og teater i sin karriere, der varede i rundt regnet 50 år, lagde han stemme til en stribe animationsfilm, var med i talrige tv-serier og fungerede ofte som oplæser. Han blev folkeeje i rollen som Egon Olsen i *Olsen-Banden* og som Dr. Hansen i *Matador*, men han mestrede alt fra det lette og muntre rollefag på film som i *Ved Kongelunden* til det mere alvorlige i Scherfigs *Den forsvundne fuldmægtig*. På teatret spændte hans repertoire fra *Nøddebo Præstegård* over klassiske stykker af Holberg og Molière til Becketts absurde teater.

TRIER PÅ TRODS

Af Pia Møller Munksgaard, pmm@skuespillerforbundet.dk

Det er en til tider demonstrativ modvillig interview-person, man møder i bogen "Geniet – Lars von Triers liv, film og fobier", der er en blanding af en samtalebog og en egentlig biografi. Et ambitiøst projekt, hvor Politiken-journalisten Nils Thorsen lader Trier – og i passager personer tæt på ham – fortælle historien om den mest omdiskuterede danske filmskaber. Vi følger ham fra barndommen og helt frem til den igangværende produktion af hans kommende film "Melancholia".

Bogen er primært båret af Triers egne betragtninger om sit liv, sit svære sind og sine film. Vejen rundt om instruktøren bliver både kringlet og nogle gange mere to skridt tilbage end ét skridt frem.

Om man kan lide formen er nok en smagssag. Nils Thorsen har bragt stilen fra sine mange avisinterviews ind i bogens verden, og det kan diskuteres, hvor godt, det fungerer. Formen bliver temmelig løs og interviewerens kommer til at fylde meget i projektet.

Men uanset, hvad man måtte mene om formen, er bogen spændende læsning for alle, der interesserer sig for Trier, både som filmskaber og som person. Instruktøren fortæller – tilsyneladende – ærligt om sit stadig stærkt problematiske forhold til sin mor, sin sygdomsangst, depressioner, og hvor meget, det koster ham i forhold til sin familie og privatlivet. Og så taler han selvfølgelig – og allerbedst – om sine film, og løfter lidt mere af sløret end hidtil for nogle af de dramatiske historier fra hans filmoptagelser, som vi har hørt om igennem årene.

Nils Thorsen afstår fra at drage faste konklusioner om, hvad der driver instruktøren i livet og i kunsten – det lader han læserne om. Når man har læst de knap 400 sider har man fået føjet en række nuancer til sit billede af den fobiplagede kunstner, der synes drevet af en række modsæt-

ninger i alt, hvad han gør. Han har det tilsyneladende bedst, når han laver film. Samtidig var det på et hængende hår, at han kom igennem optagelserne til "Antichrist". Med denne bogudgivelse har han sagt ja til at medvirke i en række interviews til formålet, og alligevel udvikler det sig meget af tiden mest til verbal armlægning med journalisten. Han fortæller tilsyneladende med en stor ærlighed om mange ting, og samtidig sætter han til slut i bogen et stort fedt spørgsmålstegn ved, hvad ærlighed er.

Så er vi egentlig blevet klogere på manden. Tjaa... Men måske kommer vi ham ikke meget nærmere.

Nils Thorsen:

Geniet - Lars von Triers liv, film og fobier.

Politikens Forlag

400 sider.

FÅR DU IKKE DSF'S NYHEDSBREV?

SÅ GÅR DU MÅSKE GLIP AF NYTTIG INFORMATION.

**DU KAN TILMELDE DIG PÅ WWW.SKUESPILLERFORBUNDET.DK
UNDER NYHEDSBREV.**

**HUSK OGSÅ, HVIS DU SKIFTER E-MAIL ADRESSE, SKAL DU FRAMELDE
DIG MED DEN GAMLE OG TILMELDE DIG MED DEN NYE ADRESSE.**

HVORNÅR SKAL DU KREDITERES?

■ Hvis du medvirker i en produktion, skal du ifølge dansk ret krediteres for din præstation. Men sådan er det ikke i alle andre lande. Derfor skal du være opmærksom på, at hvis en produktion sendes fra udlandet, fx på TV3, Kanal 4 eller Kanal 5, så gælder de danske krediteringsregler oftest ikke.

Hvis du ønsker at blive krediteret i en sådan produktion, skal du sikre det ved at få skrevet din krediteringsret direkte ind i din kontrakt med producenten.

Hvis du er i tvivl om, hvordan du gør det, så kontakt Dansk Skuespillerforbund på 33 24 22 00.

DESIGNPRIS TIL REPUBLIQUE

■ Teatret Republique har sammen med designbureauet Scandinavian Designlab vundet Den Danske Designpris. Det er tredje gang i løbet af et halvt år, at teatrets visuelle identitet vinder priser. Designet har tidligere fået guld ved Creative Circle Award i København og bronze ved Clio Awards i New York i maj i år.

Juryen bag Den Danske Designpris fremhævede bl.a., at teatrets visuelle identitet rammer plet med enkle og effektive virkemidler. "Selv når man kun ser et glimt, lidt af farveskalaen eller de grafiske former, er genkendelsen der. Det er en fornøjelse at se ægte og virkningsfuld plakatkunst genoplivet i gadebilledet," lød det i begrundelsen.

Republiques design, særligt teatrets plakater, er udstillet på Dansk Design Center frem til 25. april 2011.

INGEN SÆRLIGE SKATTEREGLER FOR KUNSTNERE

■ I et svar på et \$20 spørgsmål skriver skatteminister Troels Lund Poulsen (V), at der ikke er nogen grund til at lave særlige regler for kunstners skattefradrag for arbejdsrelaterede udgifter. Det er løsgænger og tidligere medlem af Dansk Folkeparti, Christian H. Hansen, der har stillet spørgsmål til ministeren.

Spørgsmålet til ministeren kommer i kølvandet på sagen om sangerinden Lina Rafn, hvor Højesteret for nylig slog fast, at hun i 2001 ikke kunne trække udgifter til tøj og sminke fra i skat, bl.a. på grund af manglende dokumentation.

Hovedreglen er, at man kan fratrække udgifter til produkter, som man udelukkende bruger professionelt og ikke privat. Derfor skal man kunne dokumentere både et arbejdsforbrug og et privatforbrug af de pågældende ting. Det kan fx være en god ide at få taget billeder af scenekostumet og sørge for, at det på kvitteringen er klart, hvilket kostume, der er købt. Det er også en god ide at få taget billeder fra den sceneoptræden, hvor man er iført kostumet.

Christian H. Hansen skriver i sit spørgsmål til ministeren, at det nærmest er umuligt at bevise, at fx scenetøj ikke bruges privat. Han opfordrer ministeren til at ændre lovgivningen, så det fremover er skattevæsnet, der skal løfte bevisbyrden og dermed bevise, at fx tøjet er blevet brugt privat.

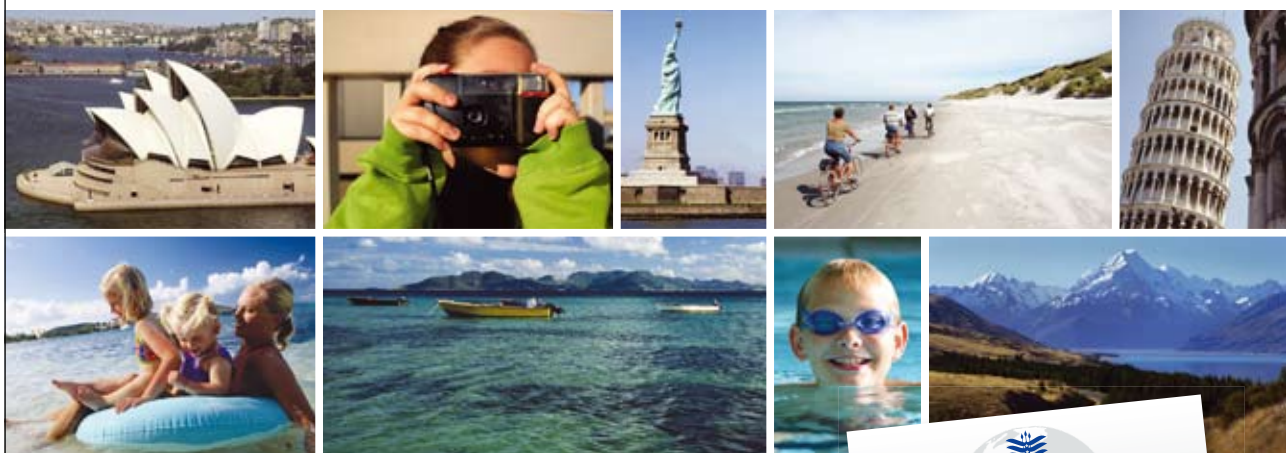
Troels Lund Poulsen ønsker i sit svar ikke at gå længere ned i den konkrete sag, men anfører dog, at der blev givet et skønsmæssigt fradrag på 5000 kroner for merudgifter til tøj.

"Der er også andre eksempler, hvor fradrag er godkendt. Det er således i praksis muligt – også for kunstnere – at få fradrag for merudgifter til tøj. På den baggrund ser jeg ingen anledning til at lave særlige regler for kunstnere på dette område," skriver ministeren.

De kunstneriske organisationer har alle i forbindelse med højesteretsdommen kritiseret, at det virker langt vanskeligere for kunstnere end for andre erhverv at få godkendt skattefradrag for arbejdsredskaber.

Du kan læse mere om reglerne for skattefradrag og dokumentation for arbejdsrelaterede udgifter i DSF's årlige "Skatteindstik", der findes på www.skuespillerforbundet.dk under Faglig Service.

Ta' på ferie med RUNA

Tør du rejse uden?

Med RUNA's Rejseforsikring Verden inkl. afbestillingsforsikring kan du roligt bestille din ferierejse og tage sikkert af sted - **hele året rundt.**

Rejseforsikring Verden dækker bl.a.:

Før afrejse:

- **Refusion af rejsens pris** - hvis ferierejsen bliver aflyst på grund af f.eks. alvorlig akut sygdom.
- **Bilferie** - ved bilferie/individuel arrangeret rejse er forudbetalte, ikke refunderbare udgifter til transport og ophold i relation til rejsen dækket.
- **Erstatningsbil ved bilferie** - hvis din bil får en kaskoskade kort før, ferien begynder.

Under rejsen:

- **Erstatning for ødelagte feriedage** - med indtil 45.000 kr. pr. person.
- **Sygdom og hjemtransport** - i hele verden bliver erstattet med indtil 5 mio. kr. pr. person.
- **Dækning af selvrisko** - ved skade på lejet bil op til 20.000 kr.
- **Ved terroraktioner eller naturkatastrofer** - er udgifter i forbindelse med evakuering og krisehjælp dækket.

Nyt: dækning i Danmark

Rejseforsikring Verden dækker også afbestilling og ødelagte feriedage på ferierejser i Danmark, hvis din ferie strækker sig over minimum 3 overnatninger.

Hvem er dækket?

Rejseforsikring Verden dækker hele din husstand - året rundt. Forsikringen dækker alle private ferie- og studierejser i hele verden indtil 60 dage. Har du udeboende børn under 21 år, er de også omfattet af forsikringen, indtil de flytter sammen med kæresten eller får børn.

Mere information

Du kan få mere at vide om Rejseforsikring Verden på www.runa.dk. Her kan du også bestille tilbud og se vilkårene. For at kunne bestille rejseforsikringen skal du have din indboforsikring hos os.

RUNA FORSIKRING A/S

Uddannelse som ManuVision behandler

En behandleruddannelse som udvikler den enkeltes talent – baseret på indfølelse

Den 8/1 – 2011 starter næste 3-årige uddannelsesforløb i kropsbehandling og træning

Informationsmøde: 24. november 2010 kl. 19.30

ManuVision arbejder med sammenhængen mellem krop og følelse, og måden det manifesterer sig i det enkelte menneske og mennesker imellem

Find alle informationer på: **www.blivmanuvisionbehandler.dk**

ManuVision

Bernhard Bangs Allé 25-27, 2.sal · 2000 Frederiksberg C · tel. +45 3510 8833 · Skole@manuvision.dk · www.manuvision.dk

PILATES-TRÆNING MED LINE BIE ROSENSTJERNE I AALBORG

TRÆN INTENSIV PILATES OG FÅ DIT EGET OPVARMNINGSPROGRAM.

Med udgangspunkt i Pilates og ud fra de behov Line selv har i sit virke som skuespiller forsøger hun at opbygge en træning, der optimalt dækker en skuespillers behov.

Der vil være mulighed for at træne 3 gange om ugen 1½ time. I løbet af en lektion trænes kroppens stabilitet, styrke, balance, udholdenhed og smidighed. Der vil være fokus på koncentration og vejrtrækning. Træningen skal øge kropsbevidstheden og styrke den optimale kropsholdning så unødigt stress af kroppen og fejlbelastninger undgås. Lektionerne bliver opbygget, så der opnås en afstressende træning, hvor der kan trænes til det yderste og hvor der samtidig samles mest mulig energi til resten af dagen.

I løbet af en lektion gennemgås et 30 minutters opvarmningsprogram.

Line anbefaler, at man kommer minimum 4 gange. Derefter vil deltageren selv være i stand til at bruge programmet.

Line er uddannet fra Skuespillerskolen ved Odense Teater 2005. Under sin uddannelse har Line stiftet kendskab med mange former for fysisk træning. Fra 2006-2009 var Line fastansat på Aalborg Teater.

Line har efterfølgende uddannet sig som pilatesinstruktør hos Aalborg-Pilates og undervist skuespillere på Aalborg Teater og i København.

TID & STED: Tirsdage, onsdage & fredage, den 16.+17.+19. november & 23.+25.+26. november fra 10.00 -11.30 på Aalborg Teater

PRIS: 100 kr. for begge uger.

ANSØGNINGSFRIST: mandag den 1. november

RUNDE FØDELSSDAGE

Julie Wieth, 50 år	13. november
Lone Reippurt, 60 år	14. november
Ulf Pilgaard, 70 år	15. november
Merete van Kamp, 50 år	17. november
Flemming Ryberg, 70 år	24. november
Kjeld Christoffersen, 60 år	27. november
Hanne Borchsenius, 75 år	30. november
Ivonne Cadovius, 50 år	2. december
Ole Funch, 60 år	8. december

BOG-VINDERE

De heldige vindere i sidste måneds udlodning af fem eksemplarer af Torben Jetsmarks bog "Theatre in Business – Virksomhedsdramaturgi" er:

Pia Mourier – Lene Axelsen – Kirsti Kærn – Annetia Lilballe – Ida Marie Rasmussen

Tillykke og god læselyst!

BERLINER LEJLIGHED

Udlejes: Lys 4. sals lejlighed på 50 m², lige midt i centrum af Kreuzberg 36. Indeholder: 2 vær, spisekøkken, karbad, vaskemaskine og Internet. Udlejes billigt i kortere eller længere perioder.

Henvendelse: Rasmus Munch / munch.rasmus@gmail.com

PERSONLIG HJEMMESIDE

- du let selv kan opdatere via det indbyggede administrationssystem (CMS)

Design og teknik klarer vi. Du sørger for indholdet og vi hjælper dig godt i gang. Kontakt Visuality.dk
Tlf.: 20 94 06 46 • salg@visuality.dk

7.425
Abonnement

EKSTRA PULJE!!

NYE ARBEJDS- OG STUDIEREJSELEGATER TIL SKUESPILLERE, OPERASANGERE, DANSERE OG MUSICALPERFORMERE.

DANSK SKUESPILLERFORBUND's bestyrelse har afsat en ekstra del af rettighedsmidlerne til en stribe nye legater til uddannelse og fordybelse.

Der uddeles følgende legater efter ansøgning:

4 legater á kr. 20.000,- til skuespillere.

3 legater á kr. 20.000,- til operasangere.

3 legater á kr. 20.000,- til dansere.

1 legater á kr. 20.000,- til musicalperformere

Legatansøgningen skal indeholde en beskrivelse af formålet med rejsen eller indholdet af uddannelsen, samt et budget og et CV. Det bør fremgå tydeligt, hvilket af legaterne, man søger.

Tidligere legatmodtagere eller ansøgere er velkomne til at søge legatet igen.

Legaterne kan ikke anvendes til produktionsstøtte.

Ansøgningerne behandles fortroligt af medlemmer fra de respektive fagudvalg og af medlemmer fra bestyrelsen.

For at komme i betragtning skal ansøgningen i **4 eksemplarer** (samlet & hæftet) være forbundet i hænde **SENEST ONSDAG DEN 1. DECEMBER 2010.**

Ansøgningen sendes til:

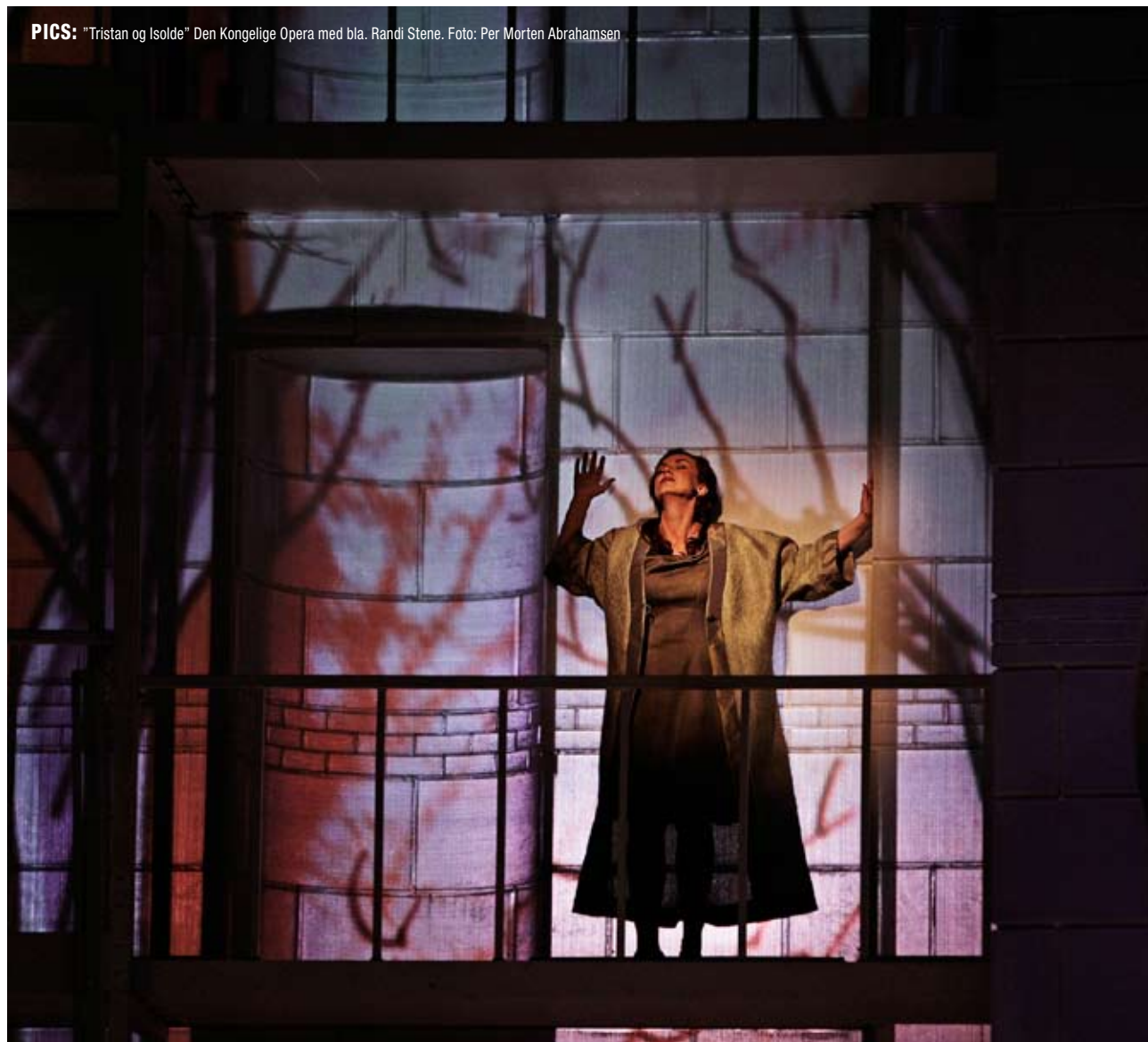
Dansk Skuespillerforbund,
Sankt Knuds Vej 26, 1903 Frederiksberg C
Att.: Karin Krøyer Iwersen

Der kan forventes svar på ansøgningen efter nytår.

OBS. Legaterne beskattes efter de gældende regler.

De arbejdslegater af 40.000 kr., som vi annoncerede for i oktober, kan stadig søges. Dog er ansøgningsfristen til disse udsat til onsdag den 1. december af hensyn til sagsbehandlingen.

PIGS: "Tristan og Isolde" Den Kongelige Opera med bla. Randi Stene. Foto: Per Morten Abrahamsen

DEADLINE TIL NÆSTE NUMMER: 15. NOVEMBER

I ESPERS VERDEN

WILLIAM ESPER BESØGTE I OKTOBER KØBENHAVN FOR AT VIDEREGIVE SIN SÆRLIGE METODE TIL EN RÆKKE SKUESPILLERE OG INSTRUKTØRER. DER VAR FANTASI OG MAGI I LUFTEN, DA SCENELIV KIGGEDE GURUEN OG HANS ELEVER OVER SKULDEREN.

"OG DA HAR I RIGDOM VI DREVET DET VIDT, NÅR FÅ HAR FOR MEGET OG FÆRRE FOR LIDT".

Denne sætning kiggede jeg på gennem tre år på Århus Katedralskole. Den var skrevet på væggen som en del af udsmykningen. Jeg fik den så at sige ind med modermælken hver dag.

På sin vis har det været sætningen, som alle årene fremover har drevet min sociale bevidsthed og indignation.. Fordi den for mig at se handler om såvel penge som om åndelighed.

Jeg kan åbne mit tv, læse avisen og gang på gang spørge mig selv: Har vi drevet det vidt? Har vi fået skabt et samfund, hvor få har for meget og færre for lidt?

Det synes jeg ikke. Stigende fattigdom, diverse lovforslag for at sende mennesker i nød ud af landet, begrænsning af det sociale sikkerhedsnet, nedskæringer på uddannelses- og sundhedsområdet, og jeg kunne fortsætte. Jeg synes ikke, vi er kommet særlig langt.

Som formand for Dansk Skuespillerforbund og i disse spalter skal jeg dog koncentrere mig om den åndelige rigdom, eller rettere vækstmulighederne for den åndelige rigdom. Og her er vi desværre også sakket bagud.

Især teaterområdet er i disse år udfordret, med en pæn underdrivelse. Det er i forvejen et trængt område, og nu bliver der skåret ned igen som led i generelle spareplaner. Samtidig kradser krisen i erhvervslivet, og derfor er der færre private penge at hente. Endelig er der noget, der tyder på, at teatergængerne i disse år får nye indkøbsvaner, og teatrene kan formentlig se frem til en mere usikker økonomi.

I denne for teatret så turbulente tid er der så også lige kommet en teaterrapport fyldt med forslag til nye aktiviteter – men uden flere penge. Indtil videre har rapporten været i høring i teaterverdenen, og det har resulteret i et bredt politisk forlig om at lave flere undersøgelser og se på konkrete løsninger af nogle af de forslag og visioner, som rapporten peger på.

I sorte øjeblikke kunne jeg forledes til at tro, at der her er tale om en syltekrukke. Men Dansk Skuespillerforbund har jo faktisk i sit høringssvar bedt om, at finansieringen blev drøftet, inden man skred til handling. Vi har også bedt om, at

de konkrete forslag skulle diskuteres med teaterpraktikere, så branchen selv kunne være med til løsningerne.

Er der så noget, Dansk Skuespillerforbund kan gøre for teatret. Ja, det er der. Og vi skal gøre alt, hvad vi finder muligt! I forbindelse med finanslovsforhandlingerne har jeg talt med en lang række af politikere om vigtigheden af at give en håndsrekning til dansk teater lige nu. At lave besparelser på teaterområdet batter så lidt i det store husholdningsregnskab – og derfor koster det også så uendelig lidt at lade være, eller endnu bedre give en hjælpende hånd. Og vi ved jo, hvor lang tid, det tager at genopbygge noget, der som konsekvens af besparelser kan slukkes og lukkes på et øjeblik!

Mit budskab til politikerne er, at det brede politiske forlig om teaterrapporten ikke må blive en syltekrukke. Og at det er afgørende, at der kommer flere midler til området. Det er ikke nødvendigvis det letteste budskab at rejse rundt med i en tid med den nok alvorligste økonomiske krise siden 1980'erne.

Men jeg hører den gamle sætning fortsat "... når få har for meget og færre for lidt". Dét er drivkraften.

Jeg vil gøre mit yderste for at vi som samfund forsøger med alle tænkelige midler at drive det vidt: Økonomisk men ikke mindst åndeligt. For disse to ting hænger uløseligt sammen.

*Katja Holm,
Formand for Dansk Skuespillerforbund*

Spilleperiode: 27. november -18. december 2010

Julemanden

Jacob Weble
(Statens Teaterskole)
- er 'Julemanden'

Adam Brix
(Strasberg Institute, Californien)
- er 'Jakob'

Sofia Saaby Mehlum
(Odense Teaters Elevskole)
- er 'Nu'

Kate Kjølby
(The Gaiety School of Acting, Irland)
- er 'Hüsniye'

Anders Glud Jensen
(Odense Teaters Elevskole)
- er 'Da'

Instruktion: Karin Jagd **Scenografi:** Catia Hauberg Engel **Manuskript:** Martin Miehe-Renard
Koncept: Mogens Holm **Musik:** Anders Bøgelund **Orkester:** Rumlerim

BILLET NET

www.billetnet.dk
70 15 65 65

taastrup teater • kjeld abells plads • 2630 taastrup • billetter: 43 35 27 70

taastrup teater.dk